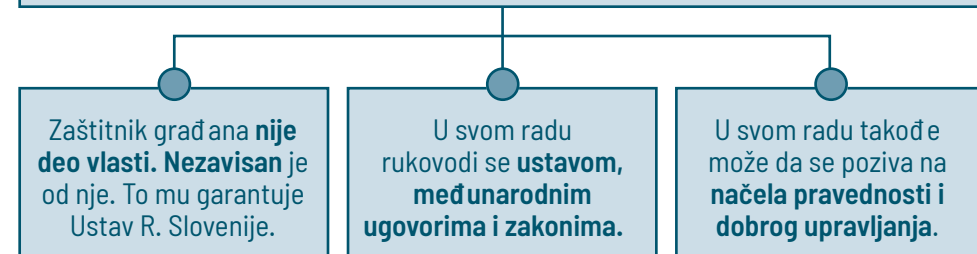

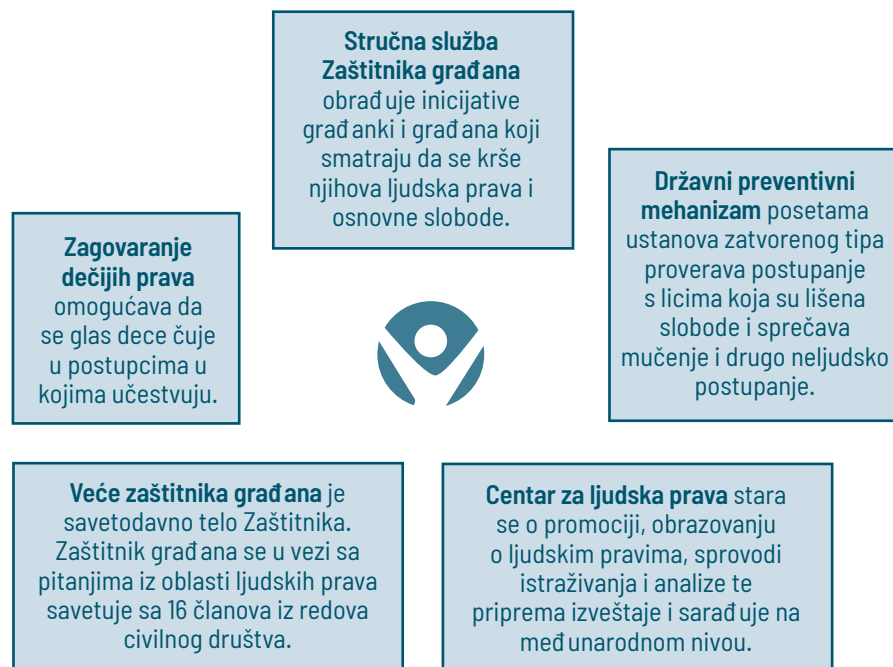
UKRATKO O ZAŠTITNIKU GRAĐANA

Zaštitnik građana je **nezavisna državna institucija** koja se stara o zaštiti i podsticanju ljudskih prava u Sloveniji. Mandat Zaštitnika proističe iz Ustava Republike Slovenije i Zakona o Zaštitniku građana. Od 24. februara 2019. godine Zaštitnik građana Republike Slovenije je **Peter Svetina**.

Zaštitnik građana **nadzire vlast i ograničava njenu samovolju** prilikom ograničavanja ljudskih prava i osnovnih sloboda:

Rad Zaštitnika je **raznovrstan**, zbog čega je sadržinski organizovan na sledeći način:

ŠTA ZAŠTITNIK MOŽE DA UČINI?

- **Obrađuje inicijative** građanki i građana.
- **Daje predloge, preporuke, kritike i mišljenja:**
  - svakom organu u pogledu ljudskih prava u predmetu koji obrađuje, bez obzira na stepen i vrstu postupka koji se pred ovim organom odvija;
  - Vladi ili Narodnoj skupštini u vezi s izmenama zakonâ i drugih propisa,
  - organima da poboljšaju svoj rad i odnose sa strankama; u redovnim i vanrednim izveštajima u kojima upozorava na sistemske nedostatke i izveštava o zaključcima; u saopštenjima za javnost i javnim obraćanjima.
- **Ustavnom sudu pod određenim uslovima podnosi ustavnu žalbu ili zahtev za procenu ustavnosti i zakonitosti propisâ.**
- **Zaštitnik svake godine priprema godišnji izveštaj sa brojnim preporukama koje upućuje raznim organima vlasti.**
- **Međunarodnim organizacijama ili institucijama podnosi alternativni izveštaj o stanju ljudskih prava ili vladavine prava u Sloveniji i saraduje s različitim međunarodnim organizacijama, organima i institucijama.**

ŠTA ZAŠTITNIK NE MOŽE DA UČINI?

- **Zaštitnik nije organ vlasti, i zato ne donosi pravno obavezujuće odluke:**
  - ne može da prinudi druge organe da sprovedu njegove predloge odnosno stavove;
  - ne može da otklanja nepravilnosti umesto nadležnog organa.
- **Zaštitnik ne obrađuje pitanja u vezi s kojima se vode sudski ili drugi pravni postupci, osim ako se radi o neopravdanom odugovlačenju s postupkom ili za očiglednu zloupotrebu vlasti.**
- **Zaštitnik nema neposredna ovlašćenja prema privatnim subjektima i privrednim društvima u privatnom sektoru.**

Izdaje: Zaštitnik građana Republike Slovenije, Ljubljana 2023. godine

REPUBLIKA SLOVENIJA

ZAŠTITNIK GRAĐANA

KADA MOŽEMO DA SE OBRATIMO ZAŠTITNIKU GRAĐANA?

Ako ste svedok nepravdi, primenite prava!

Zaštitnik građana Republike Slovenije,
Dunajska cesta 56, 1000 Ljubljana

Broj telefona za besplatne pozive: **080 15 30**

Adresa e-pošte: **info@varuh-rs.si**

KADA SE OBRATITI ZAŠTITNIKU ZA POMOĆ?

Ako smatrate da su vaša ljudska prava ili osnovne slobode prekršene ili da je učinjena neka druga nepravilnost.

Ako je kršenje ili nepravilnost uzrokovao:

državni organ

upravna jedinica, centar za socijalni rad, poreska uprava, inspektorat, ministarstvo, skupština, drugi organ vlasti...

organ lokalne samouprave

opština, opštinska/gradska uprava, opštinski organ...

nosilac javnog ovlašćenja

javna agencija, komora s obaveznim članstvom...

KAKO SE ZAŠTITNIKU OBRATITI ZA POMOĆ?

Zaštitniku pošaljite INICIJATIVU koja treba da bude:

- U PISANOM OBLIKU (na slovenačkom jeziku, ili na vašem maternjem jeziku ako ne znate slovenački) i
- POTPISANA (mora da sadrži i vaše podatke za kontakt).

Inicijativu možete da napišete i sami. Pritom vam nije potrebna pomoć advokata.

- 1 U inicijativi navedite okolnosti i činjenice u vezi s predmetom (npr. kada je došlo do kršenja, ko ga je uzrokovao) te podnesite dokaze o predmetu.
- 2 Potpunu inicijativu ćete najlakše uložiti ako potražite obrazac „Pobuda Varuhu“ (Inicijativa za Zaštitnika) u našem info-centru ili veb stranici.
- 3 Pre slanja inicijative, Zaštitniku možete da se obratite s pitanjima i putem broja za besplatne telefonske pozive, elektronske adrese ili lično.

ŠTA ĆE ZAŠTITNIK UČINITI S VAŠOM INICIJATIVOM?

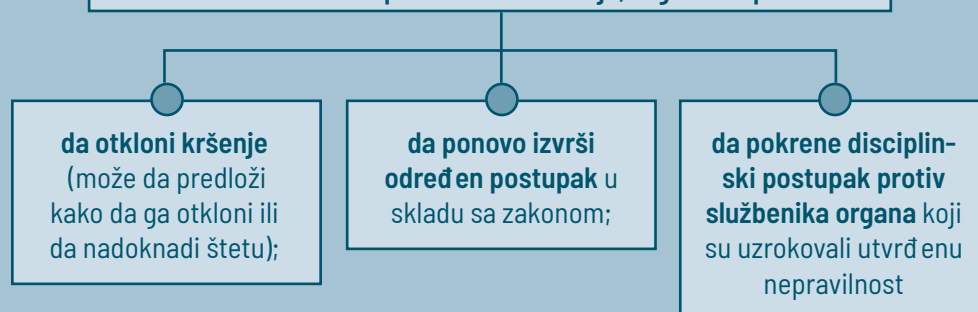
Kad Zaštitnik dobije napismenu inicijativu građanke ili građanina:

1. **pregleda inicijativu** (ako su mu potrebna dodatna pojašnjenja, možda će vas zamoliti da je dopunite);
2. **proverava da li je nadležan;**
3. **utvrđuje da li je inicijativa osnovana** (Zaštitnik po pravilu ne obrađuje inicijativu ako je od kršenja prošlo više od godinu dana);
4. **proučava činjenice i pravne osnove** (ustav, međunarodna akta, zakone, podzakonska akta ...);
5. **može da pošalje upite organu** na koji se inicijativa odnosi, kako bi dobio dodatne potrebne informacije i mišljenje organa;
6. **može da pošalje upite i drugim organima**, ako proceni da je to potrebno za sveobuhvatnu obradu vaše inicijative.

Zaštitnik u svakom predmetu sprovodi samostalan i nezavisan postupak. U tu svrhu može da dobije sve informacije, izvrši uvid u spise i izvrši najavljene ili nenajavljene preglede dokumentacije.

7. Kad dobije sve relevantne informacije, oblikuje zaključke:

Ako Zaštitnik utvrdi nepravilnost ili kršenje, organu će predložiti:

8. **na osnovu zaključaka može da pripremi i konkretne predloge** organu u pogledu otklanjanja sistemskih nepravilnosti, koje takođe može da uključi u svoj godišnji izveštaj narodnoj skupštini;
9. **upoznaje javnost sa svojim zaključcima** (pritom ne obelodanjuje vaš identitet i podatke o ličnosti).

POSTUPAK KOD ZAŠTITNIKA JE POVERLJIV, BESPLATAN I NEFORMALAN

Neki od slučajeva u kojima vam Zaštitnik može pomoći:

- ko organ (adekvatno) **ne obrazloži** svoju odluku;
- ako inspektorat ili opštinska uprava u odluci **ne navedu pravni lek**, zbog čega je odluka nepotpuna;
- ako centar za socijalni rad **odugovlači s odgovorom ili odlučivanjem** o pravu;
- ako je **upozoren na kršenje** dečijih prava, prava osoba s invaliditetom, starijih lica, stranaca i drugih ranjivih grupa;
- ako smatrate da **organ krši vaše pravo** na:
  - privatni i porodični život,
  - socijalnu zaštitu,
  - zdravo životno okruženje,
  - lično dostojanstvo i bezbednost,
  - jednakost pred zakonom (diskriminacija),
  - slobodu okupljanja ili udruživanja,
  - mešanje u privatni ili porodični život,
  - pravno sredstvo ili sudsku zaštitu.

Zaštitnik je takođe nacionalna institucija za zaštitu ljudskih prava.

Od januara 2021. je to nacionalna institucija za zaštitu ljudskih prava sa statusom A po Pariskim načelima Ujedinjenih nacija o statusu nacionalnih institucija (1993), što znači da ispunjava sve međunarodne standarde delovanja u oblasti zaštite i podsticanja ljudskih prava u Sloveniji.

„Da bismo izgradili svet kakav želimo, dakle otporniji, pravedniji i održiviji, moraćemo i dalje da se aktivno zalažemo za mere kojima se otklanjaju rupe u zakonu koje ugrožavaju ostvarivanje ljudskih prava, i da na kraju krajeva na prvo mesto ponovo postavimo trpeljivost, saosećanje i ljudskost.“

Peter Svetina
Zaštitnik građana Republike Slovenije